

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsi 2020. a korraldusega nr 76 Eestis eriolukorra. Eriolukorra lahendamiseks kehtestasid Vabariigi Valitsus ja eriolukorra juht eriolukorra meetmed, mille eesmärk oli tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 epideemilist levikut. Vabariigi Valitsuse kehtestatud eriolukord lõppes 17. mail 2020. a.

Eriolukorra lõppedes kehtestas Vabariigi Valitsus liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud, mille eesmärk on ennetada ja tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut.

2. Korralduse sisu

Käesoleva Vabariigi Valitsuse korraldusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*). Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõike 6 alusel, arvestades sama paragrahvi lõike 5 punkti 3 ning lõiget 8.

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 34 kohaselt on igaühel, kes viibib seaduslikult Eestis, õigus vabalt liikuda ja elukohta valida. Õigust vabalt liikuda võib seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks, riigikaitse huvides, loodusõnnetuse ja katastroofi korral, nakkushaiguse leviku tõkestamiseks, looduskeskkonna kaitseks, alaealise või vaimuhaige järelevalvetuse ärahoidmiseks ja kriminaalasja menetluse tagamiseks.

Kehtiva korralduse kohaselt sõltub Leedu Vabariigist, Läti Vabariigist ja Soome Vabariigist Eesti Vabariiki sisenemisel riigipiiri ületamise järgsete liikumisvabaduse piirangute rakendumine sellest, kas nimetatud riikide viimase 14 päeva kumulatiivne COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 positiivsete testide arv 100 000 elaniku kohta on võrdne 25-ga või väiksem sellest.

Korraldusega kehtestatakse nimetatud reeglist erand, mille järgi vabastatakse piiratud isikute ring, kes saavad Läti Vabariigist, Leedu Vabariigist või Soome Vabariigist Eesti Vabariiki, eneseisolatsiooni kohustusest ka juhul, kui neis riikides on viimase 14 päeva kumulatiivne COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 positiivsete testide arv 100 000 elaniku kohta suurem kui 25. Kui nakatumisnäitaja on nimetatud riikides üle 25, siis on Eesti Vabariiki saabumise järel eneseisolatsiooni kohustuses vabastatud järgmistel eesmärkidel saavad isikud: töötamine, õppimine, tervishoiuteenuse saamine, perekondlikud sündmused või transiit. Eneseisolatsiooni kohustusest on samaväärselt ning samadel eesmärkidel Eestisse sisenemisel vabastatud ka isikud, kellel on Eesti kodakondsus, Eesti elamisluba või elamisõigus või kelle alaline elukoht rahvastikuregistri järgi on Eestis ning kes saavad Eesti Vabariiki Soomest, Lätist või Leedust.

Korralduse punktiga 1 täiendatakse korraldust punktiga 4², milles nähakse ette, et riigipiiri ületamise järgseid liikumisvabaduse piiranguid ei kohaldata haiguse tunnusteta isikute kohta,

kes on viimase 14 päeva jooksul viibinud Leedu Vabariigi, Läti Vabariigi või Soome Vabariigi territooriumil ning saabunud vahetult nendest riikidest, juhul kui riikide viimase 14 päeva kumulatiivne COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 positiivsete testide arv 100 000 elaniku kohta on suurem kui 25 ning isikud saavad Eesti Vabariiki järgmistel eesmärkidel:

- 1) töötamine, sealhulgas ka tööalased lähetused. Samuti mõistetakse punkti all isikuid, kes on elukutselised sportlased, näitlejad, lauljad jne ning kes tulevad Eesti Vabariiki tööga seotud ülesannet täitma. Töötamiseks loetakse töö tegemist nii Eesti Vabariigis asuva Eesti asutuse või ettevõtte heaks kui ka välisriigi asutuse või ettevõtte heaks. Eesti Vabariiki saabujal peab olema saabumise eesmärgi tõendamiseks tööandja korraldus, et ta peab tööülesannete täitmiseks Eesti Vabariiki sisenema. Samuti loetakse tõendamiseks piisavaks Eesti Vabariigis oleva tööpartneri kutset või mõnda muud dokumenti, mis tõendab, et isik tuleb Eesti Vabariiki töötamise eesmärgil;
- 2) õppimine. Eesti Vabariiki saabujal peab olema saabumise eesmärgi tõendamiseks kooli väljastatud tõend või kinnitus;
- 3) tervishoiuteenuse saamine. Eesti Vabariiki saabujal peab olema tervishoiuteenuse osutaja kinnitus, et isikul tuleb arstiabi saamiseks või muu tervishoiuteenuse saamiseks siseneda Eesti Vabariiki;
- 4) perekondlikud sündmused, sealhulgas abikaasa või muu perekonnaliikme külastamine, matused, pulmad, perekonnaliikme raske haigus või mõni muu edasilükkamatu perekondlik sündmus;
- 5) transiit. Transiidi all peetakse silmas olukorda, kus isikud läbivad kas Leedu Vabariiki, Soome Vabariiki või Läti Vabariiki, tulles mõnest muust riigist nende läbimise eesmärgil, et jõuda riiki, mis ei kuulu eelnimetatute hulka.

Euroopas on praegu enamikus riikides täheldatav COVID-19 haigust põhjustava koroonaviirusega SARS-CoV-2 nakatumisse kasv. Arvestades tihedaid igapäevaseid suhteid naaberriikidega hõlbustatakse ettenähtud erandiga selliste inimeste piiriülest liikumist, kellel puuduvad haigussümptomid ja teadaolev kokkupuude nakkushaigega, ning võimaldatakse põhjendatud juhtudel erandeid kohustusest pärast riigipiiri ületamist 14 päeva oma elukohas või püsivas viibimiskohas viibida juhul, kui nimetatud riikide COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 positiivsete testide arv 100 000 elaniku kohta on suurem kui 25. Erandid on põhjendatud, et lihtsustada põhjendatud ning vajalike juhtudel piiriülest liikumist ühtses majandusruumis. Majanduse toimimiseks ja inimestele maksimaalselt tavapärase elukorralduse võimaldamiseks on vajalik, et inimestel säiliks võimalus minimaalsete mõistlike takistustega piiriülel tööl käia, osaleda õppetöös, saada tervishoiuteenust, täita perekondlikke kohustusi ja läbida riiki transiidi korras olukorras, kus koroonaviirusega nakatumise näitajad suurenevad kogu regioonis. Ka ettenähtud erandi rakendamise järel rakendatakse viiruse leviku tõkestamiseks riikides asjakohaseid meetmeid, sh laialdane testimine, haigete isoleerimine jne.

Eesti rakendab erandeid vastastikusel kokkuleppel oma lähinaabrite Soome, Läti ja Leeduga.

Soome ja Leedu on juba teinud sarnase vabastuse Eestist nende riiki saabuvatele isikutele. Samuti on Leedul sarnane kokkulepe Poolaga, mis hõlmab tööga, õppimisega ja põllumajandusega seotud piiriülese liikumise ja eneseisolatsioonikohustuse erandeid.

Balti riike ning Soome Vabariiki hõlmava erandi kehtestamine on põhjendatud, et lihtsustada piiriülest liikumist ühtses majandusruumis, mh piiriülest töötamist, õppimist, perekondlike põhjustega seotud liikumist, transiiti.

Oluline on, et inimesed rakendaksid sel juhul tavapäraseid ettevaatusabinõusid nagu kätehügieen, füüsilise distantsi hoidmine ja vajaduse korral näomaski kasutamine.

Euroopas on praegu enamikus riikides täheldatav nakatumise kasv. Euroopa Liidu keskmine 14 päeva haigestumus on 20. septembri 2020. a seisuga 94 juhtumit 100 000 inimese kohta. Eestis, Leedus ja Soomes on juhtumite arvu kasv olnud sarnane.

24. septembri 2020. a seisuga on 14 päeva kumulatiivne haigestumus 100 000 elaniku kohta Eestis 35,9, Leedus 31,2, Soomes 16,5 ja Lätis 7,6. Kõikides riikides on nakatumine augustist alates olnud tõusutrendis, v.a Läti, kus see on stabiilne. Nädalane testimiste arv on meil nende riikidega sarnane, jäädes vahemikku 1200–2000 testi 100 000 elaniku kohta, ning positiivsete testide osakaal on alla 2%.

Balti riikides ja Soomes toimib tõhus kontaktide jälgimise süsteem ja tervishoiusüsteemi võimekus on piisav, et toime tulla ravi vajavate patsientidega. Üheski riigis ei ole praegu koroonaviiruse SARS-CoV-2 ulatuslikku levikut või põhjust kahtlustada, et esineb sisse toodud teadmata juhtusid. Teadaolevalt on Leedust Eestisse kokku sisse toodud kuus juhtumit ja Lätist kokku neli juhtumit. Kuna nakatumise näitajad on riikides valdavalt sarnased, välja arvatud Lätis, siis ei kujuta hädavajaliku reisimise lubamine regioonis endast suuremat ohtu.

Informatsioon riikide nakkusnäitajate kohta avaldatakse Välisministeeriumi veebilehel.

Korralduse punktiga 2 nähakse ette korralduse jõustumine. Korralduse jõustumine on ette nähtud 28. septembril 2020. a, tagamaks Eesti ja Leedu vastastikuse ühetaolise kohtlemise rakendamist lähtudes sellest, et Leedu Vabariik rakendab nimetatud kuupäevast samalaadset erandit Eesti Vabariigi suhtes.

Korralduse punktiga 3 nähakse ette, et korraldus avaldatakse Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Viiruse leviku tõkestamise meetme nõuetekohaselt täitmata jätmisel rakendatakse korralduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha maksimaalne suurus on korralduse § 23 lõike 4 kohaselt 9600 eurot. Sunniraha, mille eesmärk on kohustada korralduses kehtestatud nõudeid, meetmeid ja piiranguid järgima ning ära hoida viiruse levikut, võib määrata korduvalt.

Korraldust saab vaidlustada, esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras vaide Vabariigi Valitsusele 30 päeva jooksul arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada, esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavaks tegemisest.